

Datum: 11 februari 2020	Nummer raadsnota: ZN189784
Onderwerp: Vervanging selectieve toegang binnenstad Oosterhout	

Portefeuillehouder: Piena	Bijlagen: 1.	Ter inzage: 1.
-------------------------------------	------------------------	--------------------------

Voorstel:

1. Het investeringskrediet "vervanging palenplan" á € 150.000,- beschikbaar te stellen ten laste van de vrije reserve voor aanschaf en implementatie van de nieuwe stadsafsluiting op basis van cameratoezicht

Samenvatting

Aanleiding

In het winkelgebied van Oosterhout zijn in het verleden 'voetgangersgebieden' ingesteld, ten behoeve van een prettig verblijfsklimaat en verkeersveiligheid. Gemotoriseerd verkeer is in deze gebieden zeer beperkt toegestaan, zoals ten behoeve van laden en lossen. Om dit inrijverbod af te dwingen is ongeveer 15 jaar geleden een systeem opgezet waarbij met verzinkbare palen het winkelgebied fysiek is af te sluiten. Een aantal van deze palen zijn voorzien van toegangsportalen, die te bedienen zijn met een pas. Op enkele locaties zijn handbediende palen aanwezig.

Het bestaande systeem heeft reeds zijn technische levensduur bereikt, wat is terug te zien in het grote aantal storingen en lange perioden van uitval. De bestaande leverancier is per 1 januari 2020 gestopt met de ondersteuning van het systeem. Omdat daardoor een goede werking niet meer te waarborgen is en dit te grote risico's geeft voor de calamiteitendiensten is per 1 januari 2020 het systeem buiten werking gesteld. Het is daarom noodzakelijk op zo kort mogelijke termijn het systeem van selectieve toegangsverlening te gaan vervangen.

Keuze systeem

Voordat tot vervanging wordt overgegaan dient er een keuze te worden gemaakt in de wijze van afsluiten van de voetgangersgebieden. In hoofdzaak zijn er twee varianten:

- Fysieke afsluiting met verzinkbare palen en toegang met pas (vooraf handhaven);
- Niet fysieke afsluiting met cameratoezicht (achteraf handhaven).

De kenmerken van de twee varianten zijn als volgt te omschrijven:

Fysieke afsluiting

Het afsluiten van een gebied met niet passeerbare obstakels voor gemotoriseerd verkeer geeft weliswaar duidelijk aan wat het afgesloten gebied is maar het kent een groot aantal nadelen:

- De verzinkbare palen hebben in de afgelopen jaren veel ongevallen gegeven met blikshade en letsel bij voetgangers, scootmobielgebruikers en (brom)fietzers. Los van het persoonlijke leed gaf dit schadeclaims en juridische procedures;
- Het in stand houden van de verzinkbare palen is relatief kostbaar vanwege de gevoeligheid voor vuil en vorst. De storingsgevoeligheid is hoog.
- Voor calamiteitendiensten is er een risico dat het afgesloten gebied niet kan worden ingereken, door het niet (tijdig) zakken van een verzinkbare paal. Het gevolg daarvan is dat men om moet rijden en dat de wettelijke aanrijdtijd niet wordt gehaald. Ondanks een calamiteitenprotocol blijft vooral de brandweer zijn bedenkingen houden.

Wij verzoeken u om bij communicatie rondom deze aanvraag het zaaknummer 189784 te vermelden.

- Het fysiek en 'waterdicht' afsluiten van een gebied leidt tot een 'woud' aan straatmeubilair. Dit komt een mooi straatbeeld niet ten goede.
- In de praktijk blijkt ook dat de toegangspassen (verstrekkt op basis van beleidsregels) met grote regelmaat worden doorgegeven aan derden. Tevens weten velen dat de palen ook omlaag gaan als de uitrijlussen geactiveerd worden als een metalen voorwerp op de detectielus in de rijbaan geplaatst wordt.
- Het toegangssysteem met passen is weinig flexibel in tijd en gebruik. Bijvoorbeeld voor spoedaanvragen kost het relatief veel extra inzet van medewerkers.

Cameratoezicht

Het niet meer fysiek afsluiten van een gebied en het handhaven van het toegangsverbod voor gemotoriseerd verkeer met camera's (op basis van kenteken) geeft de volgende voordelen:

- Er is géén risico meer op ongevallen met voertuigen en personen, ten gevolge van fysieke obstakels van de afsluiting. Dus geen persoonlijk leed, juridische aansprakelijkheidsprocedures en schadeclaims meer;
- Omdat er geen bewegende delen meer zijn is het onderhoud aan het systeem relatief goedkoop. De storingsgevoeligheid is laag.
- De calamiteitendiensten hebben een ongehinderde toegang tot het voetgangersgebied;
- Het toegangssysteem is zeer flexibel in te zetten (eventuele beleidswijzigingen zijn snel en met minimale kosten door te voeren)
- Het aanvragen van toegang tot het voetgangersgebied kan per direct via een online klantenportaal (op basis van voorwaarden). Er is geen pas meer nodig.
- Naast personenauto's en vrachtwagens zijn ook motorfietsen en bromfietsen te handhaven;
- Camerahandhaving is zowel in aanschaf als beheer goedkoper dan een fysieke stadsafsluiting. Uit ervaringen van andere gemeenten is bekend dat camerahandhaving qua investeringen de helft tot twee derde goedkoper is dan een fysieke afsluiting.

Toepassing van cameratoezicht vraagt om bijzondere aandacht voor de volgende aspecten:

- Omdat er geen fysieke barrières zijn kunnen voertuigen (in principe) ongehinderd het gebied inrijden. Daarom is het belangrijk dat bij de poorten tot het gebied duidelijk wordt gemaakt voor het verkeer dat er een toegangsverbod geldt (verkeersborden en markering);
- Omdat het verkeer zal moeten wennen aan het nieuwe systeem is het wenselijk de eerste maanden coulant om te gaan met overtreders (dus vooralsnog te waarschuwen);
- In de eerste maanden is extra inzet op communicatie nodig;
- Omdat handhaving in de backoffice plaatsvindt (om de dag) is bij bureau handhaving extra personele inzet benodigd;
- De ondernemers van de binnenstad geven aan dat het weghalen van fysieke obstakels mogelijk leidt tot een hoger risico op ramkraken.
- Tijdens evenementen is het vanuit openbare orde en veiligheid wenselijk om aanvullend in de Kerkstraat en Torenstraat (tegen de Markt) een fysieke afsluiting te hebben. Het type afsluiting en de gevolgen voor de organisatie van evenementen worden nog uitgewerkt in overleg met de calamiteitendiensten.

Advies keuze systeem

Conclusie is dat cameratoezicht niet de nadelen heeft zoals deze voor fysieke afsluiting gelden en juist vooral veel voordelen biedt. Met name de grote risico's op aanrijdingen, letselongevallen en de beperkte bereikbaarheid bij calamiteiten én de structurele hoge kosten van fysieke afsluiting maken dat cameratoezicht tot een forse verbetering zal leiden. Bovendien hebben vele andere gemeenten, waar cameratoezicht inmiddels is ingevoerd, positieve ervaringen als het gaat om het autoluw houden van de binnenstad middels cameratoezicht. Advies is daarom te kiezen voor het principe van cameratoezicht. Essentieel voor succes is het goed uitwerken van de benoemde aandachtspunten.

Draagvlak

Over de vervanging van het systeem en de twee uitvoeringsvarianten zijn in 2019 meerdere overleggen geweest met de stuurgroep 'Bruisende binnenstad', brandweer, politie en gemeentelijke handhavers.

De politie heeft aangegeven akkoord te zijn met de invoering van cameratoezicht, onder de voorwaarde dat op twee locaties er handbediende palen blijven (Klappeijstraat/ Mathildastraat en Leijzenhoek/ Waterloostraat). Zowel de brandweer en gemeentelijke handhavers zijn hiermee akkoord. Vanuit de winkeliers is verder de zorg geuit dat het wegnemen van fysieke obstakels het risico vergroot op ramkraken (bij winkels met waardevolle zaken). In de stuurgroep Bruisende binnenstad is afgesproken om samen met de winkeliers te gaan bekijken/ onderzoeken op welke wijze dit is op te lossen. Per adres zal naar een oplossing 'op maat' worden gezocht waarbij aandacht is voor een goed en uniform straatbeeld.

Wat willen we bereiken?

Door het verwijderen van de fysieke/ verzinkbare afsluitingen en het plaatsen van camera's blijft het voetgangersgebied in de binnenstad van Oosterhout veilig en prettig om te verblijven. Dit alles op een kosteneffectieve en klantvriendelijke manier.

Wat gaan we daarmee doen?

Het afsluiten van een gebied op basis van cameratoezicht werkt op basis van kentekens van voertuigen. Bij camerahandhaving worden alle kentekens van de voertuigen die het gebied in rijden gefotografeerd. Foto's worden achteraf in de backoffice gecontroleerd. De bestuurders van auto's met een kentekens waarvoor geen ontheffing is afgegeven (digitaal recht), krijgen een bekeuring of een waarschuwingsbrief.

Omdat bekeuringen 'mulderfeiten' betreffen (overtreding van bord G7; voetpad) worden deze doorgezet richting het Openbaar Ministerie. Zij handelen de bekeuring verder af, in samenwerking met het Centraal Justitieel Incasso Bureau (CJIB). Na besluitvorming door het college is reeds het concept plan van aanpak (zie bijlage) ter goedkeuring voorgelegd via de lokale driehoek ter goedkeuring voorgelegd aan het Openbaar Ministerie (OM).

Na goedkeuring door OM en het besluit door uw raad zullen de voorbereidingen worden getroffen om een openbare aanbesteding te doorlopen. De planning is dat het nieuwe systeem ná de zomervakantie van dit jaar in werking kan worden genomen.

Ten behoeve van de weekmarkt en bij evenementen in het KLM gebied (Klappeijstraat, Leijzenhoek en Markt) is het wenselijk dat alle verkeer vrij kan bewegen op een veilige en ordelijke manier. We gaan per activiteit 'op maat' een verkeersplan opstellen, in samenwerking met de hulpdiensten.

Wat zijn de risico's

Vanaf 1 januari 2020 wordt het huidige systeem niet langer ondersteund door de leverancier en waren we uit veiligheidsoogpunt genoodzaakt het huidige systeem buiten werking te zetten. Een nieuw handhavingssysteem zal naar verwachting pas medio 2020 geïnstalleerd worden.

In de tussenliggende periode gelden natuurlijk de verkeersregels, waarbij alleen gemotoriseerd verkeer is toegestaan binnen de venstertijden. Om in deze periode de veiligheid te waarborgen en de overlast voor bewoners en ondernemers binnen het gebied te beperken zijn een aantal tijdelijke maatregelen voorzien. Deze hebben betrekking op de veiligheid van horecavoorzieningen, toegankelijkheid van ondernemers/ bewoners en verkeersveiligheid in het winkelgebied.

Zo zijn de verzinkbare palen op de locaties Klappeijstraat en Leijsenhoek handmatig bedienbaar gemaakt.

Op de vrijdagavond en de zaterdagavond worden deze palen om ca. 21.00 uur omhoog gesteld en worden om 04.30 uur weer omlaag gezet. De beheerder van de rijwielstalling Markt (beveiligingsbedrijf) draagt hier zorg voor. Dit principe is structureel, ook na invoering van cameratoezicht.

Bewoners en ondernemers uit het voetgangersgebied kunnen een ontheffing op kenteken aanvragen, waarmee zij buiten de winkelopeningstijden in het voetgangersgebied mogen rijden (voor ophalen en afzetten mensen/materialen). Op deze wijze is doeltreffender te handhaven op ongewenst autoverkeer.

Invoering van cameratoezicht op afgesloten voetgangersgebieden kent een grote opmars in Nederland. Bijzonder aandachtspunt bij de invoering is de wet op de privacy (AVG) en de benodigde instemming van de lokale driehoek en het openbaar ministerie. Deze instemming kan worden gezien als formaliteit.

Wat mag het kosten?

Voor de kostenraming ten aanzien van camerahandhaving zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De gemeente sluit een leaseovereenkomst¹ met een leverancier voor negen camera's inclusief het benodigde backofficesysteem. De leverancier is volledig verantwoordelijk voor het functioneren van de camera's, inclusief alle daarbij benodigde zaken. Een Service Level Agreement (SLA) maakt onderdeel uit van de overeenkomst.
- De jaarlijkse kosten voor camera's omvat daarnaast de kosten voor het onderhoud, licenties, datacommunicatie, updates, inclusief bijbehorende backoffice systemen en koppelingen met externe systemen. De inschatting is gemaakt op basis van de gemiddelde kosten van referentieprojecten.

Eenmalige kosten:

Eenmalige kosten voor de leverancier bestaan uit de installatie van camera's en inrichten software (ca. € 45.000, -). Daarnaast worden kosten voorzien van het weghalen en afvoeren van de bestaande verzinkbare palen (ca. € 40.000, -) en wordt er budget gereserveerd voor het communicatieplan (ca. € 8.000, -) en het verduidelijken/ vervangen van bestaande bebording/ markering in de binnenstad (ca. € 5.000, -). Verder zal er een externe projectleider worden aangesteld waarvan de kosten zijn geraamd op € 13.000,- De totale eenmalige kosten worden geschat op ca. € 111.000, -

Deze kosten worden gedekt uit het gedelegeerde krediet aan het college in de begroting 2018 (ten laste van de vrije reserve). Hier is voor de vervanging van de stadsafsluiting een toereikend bedrag van € 150.000, - opgenomen. Ondanks de delegatie van het krediet aan het college is toch wenselijk om de gemeenteraad hierover te laten besluiten. Dit vanwege de geheel andere wijze van handhaving van de stadsafsluiting.

Aan uw gemeenteraad wordt voorgesteld om het krediet volledig ter beschikking te stellen om (onvoorziene) tegenvallers op te kunnen vangen. Met de tweede corap 2020 wordt gerapporteerd over de werkelijke kosten en het daaruit volgende voordeel wordt niet onttrokken uit de vrije reserve.

¹ Voor de kostenraming gaan we ervan uit dat de gemeente een vorm van een TCO-overeenkomst (Total Cost of Ownership) afsluit met een leverancier. De gemeente wordt dus geen eigenaar van de camera's en backoffice, maar neemt deze handhaafoplossing als dienst af.

Structurele kosten:

De jaarlijkse kosten van camera's en backoffice systemen (leaseconstructie, incl. datacommunicatie, onderhoud, licenties, software-updates, etc.) bedragen ca. € 32.400,-. Deze kosten kunnen worden gedekt uit het product "Uitvoering verkeersmaatregelen". Binnen de begroting is voor het palenplan een exploitatiebedrag van € 65.000,- opgenomen. .

Kosten inzet mensuren:

Camerahandhaving vergt met name inzet personele inzet op gebied van handhaving (BOA's), waaronder controle camerabeelden. voor het afdeling ISC door de inzet van gemeentelijke handhavers (BOA's). De structurele extra inzet hiervan is geschat op 0,4 fte (op basis van negen camera's en ervaringen elders). De personele kosten zijn geschat op ca. € 20.000,- per jaar. Binnen het exploitatiebudget "palenplan" is ruimte beschikbaar om de benodigde personele capaciteit (van 0,4 fte) in te huren.

Kostenvergelijking twee varianten

	Investeringskosten (nieuw systeem)	Structurele kosten (jaarlijks; hardware + personeel)
Fysieke afsluiting	€ 300.000,-	€ 65.000,-
Cameratoezicht	€ 111.000,-	€ 52.400,-

Op welke manier is/wordt vormgegeven aan burgerparticipatie?

Over de huidige tijdelijke situatie zijn bewoners en bedrijven van de binnenstad reeds per bewonersbrief geïnformeerd.

Uw besluit voor het beschikbaar stellen van het krediet, ten behoeve van de vervanging van het systeem op basis van cameratoezicht, zal via een persbericht openbaar worden gemaakt.

De eerste concrete stap die zal worden gezet is dat op korte termijn per afsluitingslocatie met direct omwonenden en bedrijven gesproken zal worden. Dit is vooral bedoeld om praktische informatie op te halen, af te stemmen en te informeren.

Parallel daaraan gaat het volgende proces lopen. Omdat de veranderingen voor de gebruikers in de binnenstad fors zijn is het nodig extra aandacht te hebben voor communicatie. Nadat het college hier eerder een besluit over genomen heeft is reeds gestart met de opstelling van een communicatieplan. Hierin zijn ook de bewoners van de binnenstad betrokken. Zij zijn van de aanstaande veranderingen namelijk nog geheel niet op de hoogte.

BESLUIT VAN DE RAAD

Nummer: ZN189784

DE RAAD VAN DE GEMEENTE OOSTERHOUT;

Gelezen het voorstel van het college van 17 februari 2020

BESLUIT:

1. Het investeringskrediet "vervanging palenplan" á € 150.000,- beschikbaar te stellen ten laste van de vrije reserve voor aanschaf en implementatie van de nieuwe stadsafsluiting op basis van cameratoezicht

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 17 maart 2020.

DE RAAD VOORNOEMD,

, voorzitter

, griffier